

1. Baxış: *Gürcüstanın prezidenti kimi, sizin ən böyük məqsədiniz nə olacaq?*

Gürcüstan prezidentinin ən mühüm vəzifəsidir:

- Demokratik prinsiplərinin möhkəmlənməsi və inkişafı;
- Konkret proqramlar işləməklə və onları sistem şəklində həyata keçirməklə iqtisadiyyat və vergi sistemində büdcə profisitinə nail olmaq;
- Sosial və mədəni sahələrin inkişafı;
- Müdafiə imkanlarını genişləndirmək;
- Mövcud vəzifələrin və problemlərin qısa müddətdə həlli üçün ölkənin daxili və xarici siyasətinin yekdil idarə edilməsi;
- İctimai kapitallaşdırılmanın yüksəldilməsi.

2. Təhsil: *Təhsil siyasəti ilə bağlı baxışınız nədir? İbtidai, ikinci dərəcəli, ali və profesional təhsilin səviyyəsinə və keyfiyyətinə qaldırmaq üçün hansı siyasəti yürüdəcəksiz?*

Təhsil siyasəti ən prioritetiv sahə kimi ictimai kapitallaşdırılmanın daim yüksəldilməsinə yönəldilməlidir. Təhsil sisteminin hər tərkib hissəsi bütövlükdə müasir avtomatlaşdırılmış sistemlərlə komplektləşdirilməlidir. Eləcə də, təhsil sistemi əməkdaşlarının ilbəl testləşdirilməsi üçün, Avro ittifaqı və Amerikadakı mövcud proqramlar üzrə proqramlar işlənməlidir.

Orta təhsil sistemində istedadların aşkarlanmasına səbəb proqramlar tətbiq edilməlidir, həmin proqramlar eyni zamanda istedadlıların sahə yönəldilməsinə də yardım göstərəcək. Məktəblər bazasında istedadlı uşaqlar üçün xüsusi təcrübə dərəcələri də yaradılmalıdır. Bu cür məktəblər testləşdirilmə proqramları tərəfindən seçilmiş yüksək qiymətlər alan müəllimlərlə komplektləşdirilməlidir.

Qarşılıqlı əməkdaşlıq proqramları yaradılaraq Avropa və Amerikanın aparıcı məktəblərinin şagirdlərilə mübadilələr gerçəkləşdirilməlidir.

Mövcud nailiyyətlərdən istifadə etmək üçün ixtisas biliyinin keyfiyyəti yaxşılaşdırılmalıdır, bunun üçün dövlət tərəfindən tövsiyə edilən iqtisadi kursların tələbləri əsasında seçilən sahə ixtisasları üçün xüsusi proqramlar işlənməlidir. Ali məktəblərdə institut və universitetlərin təhsil sistemlərində oxumağı bitirdikdən sonra tələbələrin işlə təmin edilməsi proqramları fəal tətbiq edilməlidir.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən bacarıqlı tələbələr dövlət tərəfindən maliyyələşdirmə proqramı işlənməlidir, həmin proqram istedadlı tələbələrə oxumağa davam etdirmək üçün xaricə göndərməyi nəzərə almalıdır. Tələbələrin stimullaşdırılması məqsədini güdən qrantların və təqaüdlərin sayı çoxalmalıdır.

3. Vergiqoyma: *Sizin fikrinizcə, Gürcüstan üçün hansı vergi sistemi məqbuldur və hansı prinsiplərə əsasən gəlir vergisi təyin edilməlidir?*

Vergi sisteminə xüsusi diqqət yetirmək gərəkdir. Məsləhətdir ki vergi sisteminin Amerika modelini – artıq gəlir – yüksəlişli vergi qoymaq – qəbul edilsin. Aylıq gəliri 300 ləridən artıq olmayan əhali vergidən azad olmalıdır.

Biznes sahəsində vergi qoyma güzəştli olmalıdır. Bu isə ona istiqamətlənməlidir (nümunə olaraq):

- Minimal aylıq maaşı 800 lari təşkil edən 500 və artıq əməkdaşı olan biznes üçün;
- Minimal aylıq maaşı 1000 lari təşkil edən 100 və artıq əməkdaşı olan;
- 1600 lari aylıq maaşı təşkil edən 50 və artıq əməkdaşı olan; qeyd edilən tələblərin illik siyahısı ilə;
- İş arealı kənd təsərrüfatı olan biznes üçün;
- İxrac maldövriyyəsi keçən il ərzində 1 000 000 ABŞ dollardan artıq olmayan biznes üçün (nümunə olaraq).

Bununla yanaşı gəlir vergisinin vaxtında ödəməsini reklamkama proqramı yaradılmalıdır.

4. İqtisadiyyat: *İqtisadi artımı sürətləndirməklə bağlı baxışınız nədir? Hansı sahələr sizin prioritetinizi təşkil edir və bununla bağlı Gürcüstan parlamenti və hökumətinə nə təklif edə bilərsiniz?*

Orta və kiçik biznesin, onların sayını artırmaq məqsədilə, stimullaşdırılması iqtisadiyyatın yüksəlişinin ilk şərti və əsasıdır. Bu addım nəinki təkcə əhəlinin işlə təmin etməsini qismən həll edəcək, eləcə də, dövlət tərəfindən düzgün siyasət aparıldıqda, ictimaiyyətin orta təbəqəsinin dayanmadan yüksəlməsinə də səbəb olacaq.

İqtisadiyyatın yüksəlişinin daha bir şərti var ki, bu da dövlət tərəfindən inkişafın imtiyazlı istiqamətlərinin seçilməsidir, belə seçilmə ölkəyə gətirilən malın miqdarına və spesifikasiyasına əsaslanır.

Kiçik və orta biznes ölkədəki mövcud defisitə aradan qaldırılmasına yönəldilməlidir.

İqtisadiyyatın daha bir yolu istehsal və təhsilin, mədəniyyət və xidmətin ixracı, intellektin idxalıdır.

Sərmayə üçün əlverişli şəraitlərin yaradılması, azad iqtisadi zonaların yaradılma-genişləndirilməsi.

5. Məşğulluq: *İşsizlik problemini həll etmək üçün hökumət hansı siyasəti həyata keçirməlidir?*

İşsizləri qeydiyyatı alan ofislər yaradılmalıdır. Bu cür ofislərin apardığı statistik verilmişlər əsasında vətəndaşlar üçün ixtisasən yenidən hazırlanma proqramları yaradılacaq (çoxsaylıdan olduqca az peşələr istiqamətində). İş yeri yaradan təşkilatlar üçün stimullaşdırıcı proqramı da müzakirə etdik (suallar – 3,4).

6. Səhiyyə: *Tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və eləcə də ona çatımlılıq imkanını asanlaşdırmaq üçün hansı siyasəti yürüdəcək və konkret qərarlar qəbul edəcəksiz?*

Səhiyyənin hamı üçün asand əldə olunması üçün əhalinin bütün təbəqələrinə tibbi sığorta polisləri verilməlidir. Polis onların ödənişsiz müayinəsinə imkan yaradacaq. Səhiyyə işçilərinin ilbəil testləndirilməsi zəruridir. Səhiyyə müəssisələri dövlət büdcəsindən ən müasir avadanlıqlarla təchiz olunmalıdır.

Özəl klinikaların yaradılması üçün stimullaşdırıcı proqramlar işlənəlməlidir. Ölkənin bütün regionlarında ilk yardım ofisləri açılmalıdır.

7. Sosial Təhlükəsizlik: *Sosial təhlükəsizliyi inkişaf etdirmək üçün hansı siyasəti həyata keçirəcəksiz?*

Müvafiq nazirlik tərəfindən sosial təhlükəsizlik həddinə çatan vətəndaşları üçün müdafiə proqramları işlənilməsi. Sosial təhlükəsizlik müdafiəsində vətəndaşların sığortalarından fəal istifadə etmək.

8. Yerli özünü idarəetmə: *Sizin fikrinizcə, Gürcüstanda yerli özünü idarəetmə necə təşkil olunmalıdır?*

Yerli özünüidarəetmə seçki prinsipinə istinad etməlidir. Orqanların komplektləşdirilməsi müsabiqə əsasında olmalıdır.

9. Ərazi bütövlüyü: *Ərazi bütövlüyünü bərpa etmək və insanlar arasında qarşılıqlı inamı yüksəltmək üçün hansı siyasəti dəstəkləyəcəksiz?*

Xalqlar arasında etimadın bərpasının prinsiplərindən biri neytral ərazi adlanan ərazilərdə ticarət münasibətlərinin yaradılması və sonra onun hərtərəfli inkişafıdır.

İşğal olunmuş ərazilərdə yaşayan əhalinin sosial şəraitlərinin müdafiəsi istiqamətində dövlət müəyyən tədbirlər həyata keçirməlidir.

Mədəniyyət və idman sahəsində əməkdaşlıq üçün müvafiq addımlar atılmalıdır.

Hər ailə üçün yardım proqramı hazırlanmalıdır. Bu proqram yeniyetmələrin ödənişsiz təhsil almasını nəzərə almalıdır, eləcə də, oxumağı davam etmək üçün xaricə göndərilməsinə imkan yaradılmalıdır.

10. Cinsi azlıqlar: *Cinsi azlıqların hüquqlarını müdafiə etmək və onların cəmiyyətin sosial-siyasi həyatına daha yaxşı inteqrasiyası etməsi ilə bağlı düşüncələriniz nədir?*

Gürcüstanın hər vətəndaşı ictimai xitmətdə bərabər hüquqla qatıla bilər, onun seksual oriyentasiyasına baxmadan. Bərabərlik müvafiq müdafiəedici mexanizmlər əsasında qanunla tənzimlənir.

11. Qadınların siyasətdə iştirakı: *Xahiş edirik, qadınların siyasətdə iştirakını artırmaq üçün mövqeyinizi (əgər varsa) bildirəsiniz.*

Siyasətdə qadınların iştirakının fəallaşdırılmasının üsullarından biri peşəkarlıqdır. Onların bu məharəti müsabiqələrdə aşkar edilir. Qadınların təyin edilməsi müəyyən əmr əsasında da mümkündür ki, bu da rəhbərin şəxsi seçimindən irəli gələ bilər.

12. Etnik azlıqların hüquqları: *Etnik azlıqların Gürcüstanın sosial-siyasi həyatında tam iştirakı və inteqrasiyasını təmin etmək üçün hansı siyasəti yürüdəcək və ya dəstəkləyəcəksiz?*

Ümumiyyətlə etnik azlıqların hüququ o zaman müdafiə olunmuş olar ki, ölkədə aparılan vətəndaşlıq pərəstişinin reklam əsasında dövlətdəki mövcud bütün etnik qruplar kimi bir anlayış olaraq öləzisin. Bu o deməkdir ki, ölkədəki mövcud bütün etnik qruplar üçün mühüm anlayış vətəndaşlıq institutudur, dövlət siyasəti milliyyətin dərinləşdirilməsinə deyil, millətlərin eyniləşdirilməsinə yönəldirilməlidir. Bi proses vətəndaşlıq anlayışının çərçivəsində getməlidir.

13. Ətraf mühitin qorunması/ekolojiya: *Xahiş edirik, sağlam və təhlükəsiz ətraf mühitin yaradılması ilə bağlı təkliflərinizi (əgər varsa) təqdim edəsiniz.*

Ətraf mühitin müdafiəsi və ekoloji siyasət beynəlxalq normaların tələblərilə üst-üstə düşməlidir.

14. Strateji partniyorluq: *Hansı ölkə/ və ya ittifaqlarla (alyanslarla) strateji partniyorluğun eləcə də, hərbi strateji partniyorluğun qurulmasına çalışacaqsız? Bu istiqamətdə hansı addımları atacaqsız?*

Gürcüstanın xarici siyasəti dövlətin maraqlarından irəli gələrək Amerika, Avropa İttifaqı, Rusiya və qonşu ölkələrin xarici siyasətini nəzərə almaqla qurulmalıdır. Eyni zamanda, xarici kurs demokratik prinsiplərə əsaslanmalıdır. Bu siyasət yalnız inkişaf etmiş ölkələrlə əlaqələrin dərinləşməsinə və möhkəmlənməsinə deyil, eyni zamanda qarşılıqlı əməkdaşlığa söykənən insan hüquqlarının müdafiəsini himayə edən bir mənbə kimi də çıxış etməlidir.

Hərbi strateji tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq ABŞ və Şimali Atlantik Alyansla davam etməlidir. Beynəlxalq terorizmə və separatizmə qarşı yaradılan hissələrin tərkibində Avroittifaq ölkələri və Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlıq inkişaf etməlidir.

“ODKB” adlandırılan təşkilatla maraqların kəsişmə nöqtəsində əməkdaşlığa yol verilməlidir.

15. Regional əməkdaşlıq: *Sizin Cənubi Qafqaz və Qara Dəniz regionu ilə bağlı siyasətiniz nə olacaq?*

Gürcüstan Cənubi Qafqazda siyasi əlaqələrin müvazinətini saxlayan berket kimi müzakirə edilməlidir. Gürcüstan, eləcə də, Qara Dəniz hövzəsinin və Orta Asya ölkələrinin etibarlı tranzit yolu olmalıdır ki, həmin dövlətlərlə ticari və hərbi sahələrdə əməkdaşlıq edə bilsin.

16. Müdafiə siyasəti: *Müdafiə sistemini necə təşkil edə bilərsiniz?*

Ölkədə hərbi xidmətin icbari, kontraktlı və alternativ şəkilli növü mövcud olmalıdır. Müdafiənin təşkilatı NATO alyansına üzvlük istəyinə müvafiq aparılmalıdır.

17. Təhlükəsizlik siyasəti: *Gürcüstanın milli təhlükəsizlik ilə bağlı fundamental prinsiplərini necə görürsünüz?*

Dövlətin milli təhlükəsizlik quruluşu yalnız aparıcı ölkələrlə ya da birləşmələrin hərbi strukturları ilə sıx əlaqələrdən ibarət olmamalıdır, həmçinin, möhkəm prioritetlərə söykənən xoş qonşuluq münasibətlərindən də ibarətdir.

18. Abort: *Sizin fikrinizcə abort qadağan olunmalıdır ya yox? Və Niyə?*

Hamiləliyə süni yolla xitam verilməsi müəyyən (qanunla nəzərə alınan) vaxt içərisində mümkündür ki, bu da ictimaiyyət üzvlərinin şəxsi seçimidir.

19. Komersiya kreditləri: *Fikrinizcə, əgər insanlar krediti verə bilmirsə komersiya bankları onların daşınmaz əmlakını konfiskasiya edə bilərmi? Və niyə?*

Belə hüququn mövcudluğu vacibdir, lakin ictimaiyyətin hər üzvü qanunla nəzərə alınan bankrotluğun elan edilməsi imkanına malik olmalıdır. Bununla belə, bu sıra durumlara düşməyin qarşısını alan dövlət proqramları da mövcud olmalıdır.

20. Kənd təsərrüfatı torpaqları: *Xarici vətəndaşların Gürcüstanda kənd təsərrüfatı torpaqları almasına münasibətiniz?*

Əcnəbilər kənd təsərrüfatı torpaqlarını ala bilməməlidirlər. Onlar uzunmüddətli icarəyə götürə bilirlər və davam etmək lazım olsa münasib konkret şəraitlər işə salınmalıdır.